

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforening.no

Når ønske om barn betyr alt

Sandvik K.

Ønskebarn

Historier om barnløshet. 256 s., tab.
Oslo: Gyldendal, 2008. Pris NOK 299
ISBN 978-82-05-37849-0

Forfatteren er en journalist som intervjuer ulike kvinner og par som har til felles at de ønsker barn og sliter med å oppnå graviditet. Hun fikk selv sitt første barn da hun var 39 år gammel. Gravid med nummer to bestemte hun

seg for å skrive denne boken etter en samtale med en venninne som skulle i gang med prøverørsbehandling. Leseren blir kjent med 15 personer som forteller sine historier. Vi møter par, enslige og homofile som alle ønsker barn. Bredden ivaretas ved at leseren også møter en kvinne som har valgt å leve uten barn. Boken er lettfattelig skrevet og egner seg godt for et bredt publikum utover helsepersonell som møter ufrivillig barnløse og kvinner som er gravide etter assistert befruktning. Mange vil kjenne seg igjen og boken legitimerer på en god måte de vanskelige psykiske og sosiale følgene av ufrivillig barnløshet (eksempelvis skam, utilstrekkelighet, samlivsproblemer, misunnelse og isolasjon). Den anbefales av Norsk forening for fertilitet og barnløshet.

De 14 kapitlene er bygd opp i en forteller-jeg-form og veksler elegant mellom historiene som presenteres og en faktadel med medisinsk historie, juridiske aspekter, etikk og ulike metoder knyttet til assistert befruktning. Enkelte kapitler innledes med en overskrift som gir et hint om hvilken bakgrunn neste person har. Ulike aspekter som adopsjon, egg- og sæddonasjon, anonymitet og behandling av enslige og homofile belyses.

Det gis en god beskrivelse av gangen i et vanlig prøverørsforsøk, hvordan behandlingen foregår samt psykiske og sosiale aspekter knyttet til både infertilitet og behandling. Forfatterens vekslende mellom fakta og personlige intervju skaper kontraster og variasjon, og skildrer samtidig kvinnenes vekslende mellom håp og skuffelse, sorg og glede.

I siste kapittel får vi en rapport om status for dem som er med i boken. Bakerst finnes kildehenvisning og ordliste med forklaring på medisinske begreper og medikamenter.

Barnløshet engasjerer mange. Temaet aktiverer mange etiske problemstillinger, fra prioriteringer av offentlige helsekroner til egne personlige opplevelser av meningen med livet. Mange barnløse opplever fordomsfulle holdninger fra omgivelsene, og jeg mener bøker som denne kan bidra til å bryte ned barrierer og fordommer. Slik kan denne boken være nyttig, både i forhold til adopsjon og til assistert befruktning. *Ønskebarn* er både informativ og spennende og anbefales først og fremst til barnløse og deres nærmeste.

Liv Bente Romundstad

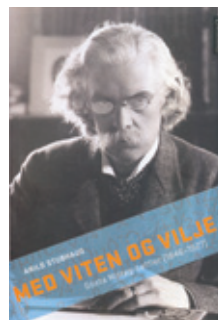
Fertilitetsseksjonen
St. Olavs Hospital

Svensk matematiker, forretningsmann og sosietetskjendis

Stubhaug A.

Med viten og vilje

Gösta Mittag-Leffler (1846–1927). 776 s., ill.
Oslo: Aschehoug, 2007. Pris NOK 499
ISBN 978-82-03-23493-4

Arild Stubhaug forener gjennom sine studier og sitt forfatterskap på en sjelden måte det som er kalt de to kulturer. Han har studert litteraturvitenskap, religionshistorie og matematikk og utgitt to kritikerroste biografier, om henholdsvis Niels Henrik Abel og Sophus Lie, i tillegg til romaner og diktsamlinger. Hans største verk er allikevel denne biografien om Gösta Mittag-Leffler (1846–1927). Det er et dristig prosjekt fordi de fleste av oss formodentlig aldri har hørt om Mittag-Leffler, og fordi vi ikke er matematikere. Stubhaug har løst oppgaven ved det som er blitt et kjennemerke for ham. Det er fortellingen, med blikk for menneskelig atferd, sosialhistorie og hovedpersonens omgangskrets vi presenteres for. Vi blir

i uvanlig grad kjent med Mittag-Lefflers ambisjoner, skuffelser og triumfer, hans giftemål, helseproblemer, investeringer, blant annet i norsk vannkraft, og tidens faglige konkurranser om stillinger og publikasjoner. Mittag-Leffler var i 45 år redaktør av *Acta Mathematica*, et tidsskrift han selv hadde tatt initiativ til, og som fortsatt har et godt faglig omdømme. Han må ha vært en sjarmerende mann som lett kom i kontakt med tidens ledende matematikere, både i Paris, Berlin og Göttingen. Av særlig betydning ble hans faglige kontakt med Karl Weierstrass og Charles Hermite, men også med Paul Painlevé, Henri Poincaré og Georg Cantor.

Mittag-Leffler ble utnevnt til professor i matematikk i Helsingfors 1877, og ble i 1881 den første matematikkprofessor i Stockholm. Hans praktfulle hjem på Djursholmen er nå et senter for matematikk, med årlige internasjonale seminarer. Mittag-Leffler var langt fremme i synet på at kvinner burde likestilles med menn innen kunst og vitenskap. Han skaffet den russiske matematiker Sonja Kovalevsky et professorat i matematikk ved Stockholms Högskola, og hadde vesentlig betydning for at det gikk to nobelpriser til Marie Curie.

Det var vel Harald Grieg som i sin tid påsto at for hver likning som inntas i en bok, halveres antall lesere. Denne risiko har Stubhaug unngått. Vi finner verken likninger eller grafer. Men derved får biografien en slagside. Det burde være mulig å gi en populær fremstilling av Mittag-Lefflers innsats som matematiker, med utvalgte eksempler. Dette stoffet kunne eventuelt ha vært plassert i et appendiks. Hans interesser omfattet eliptiske funksjoner og kjeglesnitt, og han ga flere bidrag til matematisk analyse. Han publiserte arbeider om analytisk geometri, sannsynlighetsanalyse, og generelle teorier om funksjoner. Mittag-Lefflers grafiske «stjerne» burde vi vel fått sett.

Dette er blitt nordisk kulturhistorie med akademiske overtoner fra en tid som er i ferd med å gli ut av erindringen. Det slår meg hvor få aktører det var i academia på den tiden, også internasjonalt. Det matematiske miljøet i Europa var som en stor klubb hvor de fleste visste om hverandre selv uten elektroniske hjelpemidler. Den svenske utgave av boken har fått en mer spenstig tittel, «Att våga sitt tårningskast» fra et dikt av Verner af Heidenstam. Den norske tittelen «Med viten og vilje» fremstår som ganske likegyldig i sammenlikning. Arild